

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (descriptive study) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะภาวะผู้นำตามการรับรู้ของตนเองแต่ละด้าน ในพยาบาลประจำการหน่วยวิกฤต โรงพยาบาลศูนย์เชียงใหม่ราชธานี

ประชากร

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ คือ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งพยาบาลประจำการหน่วยวิกฤต ฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลศูนย์เชียงใหม่ราชธานี จำนวน 7 หอผู้ป่วย คือ หอผู้ป่วยหนักโรคหัวใจ หอผู้ป่วยหนักศัลยกรรม หอผู้ป่วยหนักอายุรกรรม หอผู้ป่วยหนักเด็ก งานห้องผ่าตัด งานวิสัญญี และหอผู้ป่วยอุบัติเหตุ จำนวน 109 คน (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1

จำนวนประชากรจำแนกตามหอผู้ป่วย

หอผู้ป่วยวิกฤต	พยาบาลประจำการหน่วยวิกฤต	
	ประชากร(คน)	
1.หอผู้ป่วยหนักโรคหัวใจ	12	
2.หอผู้ป่วยหนักศัลยกรรม	12	
3.หอผู้ป่วยหนักอายุรกรรม	11	
4.หอผู้ป่วยหนักเด็ก	13	
6.งานห้องผ่าตัด	24	
7.งานวิสัญญี	19	
8.หอผู้ป่วยอุบัติเหตุ	18	
รวม	109	

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับอายุ เพศ สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษา ระยะเวลาการปฏิบัติงานตั้งแต่รับราชการจนถึงปัจจุบัน หอผู้ป่วย ที่ปฏิบัติงานในปัจจุบัน การได้รับการอบรมหรือศึกษาต่อด้านภาวะผู้นำและการบริหารการพยาบาล ที่ปฏิบัติงานในปัจจุบัน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามสมรรถนะภาวะผู้นำตามกรอบแนวคิดของเบนนิส (2003) ซึ่งดัดแปลงโดยเรมวอล นันทสุภวัฒน์ และอรอนงค์ วิชัยคำ (2548) มีคำถามทั้งหมด 45 คำถาม ประเมินระดับสมรรถนะภาวะผู้นำ 5 ด้าน ซึ่งแต่ละด้านมีข้อความคำถาม 9 ข้อ มีการกำหนดช่วงคะแนน ดังนี้

4	หมายถึง	พฤติกรรมที่กระทำสม่ำเสมอ
3	หมายถึง	พฤติกรรมที่กระทำบ่อยๆ
2	หมายถึง	พฤติกรรมที่กระทำนานๆ ครั้ง
1	หมายถึง	พฤติกรรมที่แทบจะไม่เคยกระทำ
0	หมายถึง	พฤติกรรมที่ไม่เคยกระทำเลย

ประกอบด้วยแรงขับเคลื่อนสมรรถนะ 5 ด้านคือ

1. แรงขับเคลื่อนด้วยความมุ่งมั่น (focused drive) ประกอบด้วยคำถามข้อที่ 1, 6, 11, 16, 21, 26, 31, 36, 41
2. ความฉลาดทางเชาวน์อารมณ์ (emotional intelligence) ประกอบด้วยคำถามข้อที่ 2, 7, 12, 17, 22, 27, 32, 37, 42
3. การสร้างความไว้วางใจ/การเพิ่มความสามารถให้ผู้อื่น (building trust/ enabling others) ประกอบด้วยคำถามข้อที่ 3, 8, 13, 18, 23, 28, 33, 38, 43
4. ความคิดรวบยอด (conceptual thinking) ประกอบด้วยคำถามข้อที่ 4, 9, 14, 19, 24, 29, 34, 39, 44
5. การคิดอย่างเป็นระบบ (system thinking) ประกอบด้วยคำถามข้อที่ 5, 10, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 45

ข้อทั้งหมดเป็นข้อความทางบวก ยกเว้นคำถามข้อ 2, 8, 9, 11, 13, 15, 27, 35, 38, 39 และ 42 เป็นข้อความทางลบ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนของเบนนิส ดังนี้

ลักษณะการตอบ	ข้อความในทางบวก	ข้อความในทางลบ
พฤติกรรมที่กระทำสม่ำเสมอ	ให้ 4 คะแนน	ให้ 0 คะแนน
พฤติกรรมที่กระทำบ่อยๆ	ให้ 3 คะแนน	ให้ 1 คะแนน
พฤติกรรมที่กระทำนานๆ ครั้ง	ให้ 2 คะแนน	ให้ 2 คะแนน
พฤติกรรมที่แทบจะไม่เคยกระทำ	ให้ 1 คะแนน	ให้ 3 คะแนน
พฤติกรรมที่ไม่เคยกระทำเลย	ให้ 0 คะแนน	ให้ 4 คะแนน

เกณฑ์การแปลค่าคะแนนของเบนนิส

ถ้าคะแนนรวมของแต่ละด้านเท่ากับ 36 หมายถึง มีสมรรถนะภาวะผู้นำในด้านนั้นอยู่ในระดับดีมาก (Absolute strength)

ถ้าคะแนนรวมของแต่ละด้านอยู่ระหว่าง 30 ถึง 35 หมายถึง มีสมรรถนะภาวะผู้นำในด้านนั้นอยู่ในระดับดี (Relative strength)

ถ้าคะแนนรวมของแต่ละด้านอยู่ระหว่าง 24 ถึง 29 หมายถึง มีสมรรถนะภาวะผู้นำในด้านนั้นอยู่ในระดับปานกลางที่ควรได้รับการพัฒนา (PoSocial Sciences Teamble Development Area)

ถ้าคะแนนรวมของแต่ละด้านอยู่ระหว่าง 18 ถึง 23 หมายถึง มีสมรรถนะภาวะผู้นำในด้านนั้นอยู่ในระดับต่ำต้องได้รับการพัฒนา (Development Area)

ถ้าคะแนนรวมของแต่ละด้านอยู่ระหว่าง 12 ถึง 17 หมายถึง มีสมรรถนะภาวะผู้นำในด้านนั้นอยู่ในระดับต่ำมากจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเป็นอย่างยิ่ง (PoSocial Sciences Teamble Block)

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. การหาความตรงตามเนื้อหา (content validity) และหาค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (content validity index) ของเครื่องมือ

ผู้ศึกษาได้รับอนุญาตให้ใช้แบบสอบถามสมรรถนะภาวะผู้นำตามกรอบแนวคิดของ เบนนิส (2003) ซึ่งดัดแปลงโดยเรมวล นันทศุภวัฒน์ และอรอนงค์ วิชัยคำ (2548) มีค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (content validity index) เท่ากับ .92 และค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ .84

2. การหาความเชื่อมั่น (reliability) ของเครื่องมือ

ผู้ศึกษานำแบบสอบถามสมรรถนะภาวะผู้นำที่ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ไปทดลองใช้กับพยาบาลประจำการซึ่งมีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรที่จะศึกษา คือ พยาบาล

ประจำการหน่วยวิกฤต โรงพยาบาลศูนย์ลำปาง จำนวน 20 คน นำผลที่ได้มาคำนวณหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ .85 และค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือรายด้านดังนี้ ด้านแรงขับเคลื่อนด้วยความมุ่งมั่น มีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ .72 ด้านความฉลาดทางเชาวน์อารมณ์ มีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ .77 ด้านการสร้างควมไว้วางใจ/การเพิ่มความสามารถให้ผู้อื่น มีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ .44 ด้านความคิดรวบยอด มีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ .30 ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ มีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ .41 ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือรายด้านยอมรับที่ .20 - .80 (ประกาย จิโรจน์กุล, 2548)

การพิทักษ์สิทธิของประชากร

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาใช้จดหมายแนบไปพร้อมกับแบบสอบถาม ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์ในการศึกษาให้กลุ่มประชากรที่จะทำการศึกษารับทราบ ขอความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูล ซึ่งแจ้งให้ทราบถึงสิทธิในการตอบหรือไม่ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นไปด้วยความสมัครใจและการศึกษาครั้งนี้ถือเป็นความลับ ไม่มีผลใดๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถาม ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการศึกษาครั้งนี้ จะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้บริหารและจะนำไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาเท่านั้น ผู้ศึกษาเท่านั้นที่จะรับทราบคำตอบจากกลุ่มประชากร ผลการศึกษาจะนำเสนอในภาพรวมโดยไม่มีการระบุชื่อหรือผู้ป่วยซึ่งจะไม่ก่อให้เกิดผลเสียต่อผู้ตอบแบบสอบถามและหลังจากเสร็จสิ้นการศึกษาแล้ว ข้อมูลในการตอบแบบสอบถามจะถูกทำลายทันที เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิในการตอบแบบสอบถาม หลังจากตอบแบบสอบถามครบทุกข้อแล้ว ให้ผู้ตอบแบบสอบถามพับใส่ซองสีน้ำตาลที่ผู้ศึกษาได้เตรียมไว้ให้ ปิดผนึกให้เรียบร้อย

การรวบรวมข้อมูล

1. ผู้ศึกษาทำหนังสือผ่านประธานกรรมการบริหารหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล แผน ข คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ไปถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์ จังหวัดเชียงราย เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ของการศึกษา และขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้ศึกษาเข้าพบรองผู้อำนวยการฝ่ายการพยาบาลโรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์ เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. ผู้ศึกษารวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยกำหนดรูปแบบสอบถามคืนภายใน 1 สัปดาห์จากหัวหน้าหอผู้ป่วยวิกฤตของแต่ละงานการพยาบาลโดยตรง ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามจะมีเอกสิทธิ์ในการให้ข้อมูลและได้รับการพิทักษ์สิทธิ์ไม่เปิดเผยข้อมูลเป็นรายบุคคล ในกรณีที่ผู้ศึกษาไม่ได้รับแบบสอบถามคืนในเวลาที่กำหนดในบางหอผู้ป่วย ผู้ศึกษาจะแจกแบบสอบถามใหม่ทั้งหมดในหอผู้ป่วยนั้น และติดตามนัดหมายเวลากันใหม่ในอีก 1 สัปดาห์ ผู้ศึกษาใช้เวลารวบรวมข้อมูลตั้งแต่ 1 เมษายน ถึง 15 เมษายน 2549

4. ผู้ศึกษาได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 108 ฉบับ จากแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมดจำนวน 109 ฉบับ ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 108 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 99.08

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยใช้ค่าพารามิเตอร์ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลด้วยการแจกแจงเป็น ความถี่ ร้อยละ พิสัย ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์สมรรถนะภาวะผู้นำของพยาบาลประจำการหน่วยวิกฤตด้วยการแจกแจงเป็น ความถี่ และร้อยละ
3. การแปลความหมายของคะแนนใช้เกณฑ์การแปลค่าคะแนนของเบนนิส (Bennis, 2003)